

พัฒนา อินทะไชย. 2545. การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิดตาม
แนวชายแดนไทย-พม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พัฒนาศังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-668-530-9]
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.สมนึก ปัญญาสิงห์, ผศ.สินทร ศิลา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อ
การได้รับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิดตามแนวชายแดนไทย-พม่า จังหวัดตาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) ศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิด 2) ศึกษา
ความรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิด 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการได้รับ
อุบัติเหตุจากทุ่นระเบิด

ประชากรที่ศึกษาคือผู้ที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า และมีบ้านเรือนตั้งอยู่ห่าง
จากพรมแดนไม่เกิน 1 กิโลเมตร ในอำเภอพบพระ และอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก คำนวณ
ตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนประชากร 20% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ
(Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows
วิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ
ทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square test) และใช้สถิติทดสอบแบบที (T-test) เพื่อทดสอบความ
แตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของ 2 ประชากร เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุจากทุ่น
ระเบิด โดยทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา มีเผ่าพันธุ์ไทย ม้ง และกะเหรี่ยง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง
21-40 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้และรายจ่ายของครอบครัวอยู่
ระหว่าง 10,000-15,000 บาทต่อปี ร้อยละ 44.9 มีหนี้สินน้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 50.0
เคยเข้าไปในพื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดฝังอยู่ สาเหตุที่เข้าไปส่วนใหญ่เข้าไปหาอาหารและเก็บของป่า
2. ความรู้เกี่ยวกับทุ่นระเบิด ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 55.0
รองลงมา ร้อยละ 36.7 มีความรู้ในระดับปานกลาง และร้อยละ 8.3 มีความรู้ในระดับสูง
3. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิดของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยง
ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.3 มีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 38.3 มีพฤติ
กรรมเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิดของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว เผ่าพันธุ์ การศึกษา รายได้ รายจ่าย และหนี้สินของครอบครัว

5. ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิดของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศหญิงมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำกว่าเพศชาย ผู้ที่แต่งงานแล้วมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำกว่าผู้ที่เป็นโสด ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่าผู้ที่ได้เรียนหนังสือ คนไทยมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำกว่าชาวไทยภูเขาเผ่าม้งและกะเหรี่ยง กลุ่มผู้มีอาชีพเกษตรกรรมพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ผู้ที่ไม่เคยมีสมาชิกในครอบครัวได้รับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิดมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำกว่าผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวเคยได้รับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิด และผู้ที่เคยเข้าไปในพื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดฝังอยู่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้าไปในพื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดฝังอยู่

Abstract

This research survey was aimed at the people who live in the high-risk landmine area along Thai-Burmese border in Tak Province. The objectives of this research were: 1) to study the personal behavior of the people who are at risk to landmine accidents, 2) to study the knowledge concerning landmine accidents and 3) to study the factors affecting the risk behavior of people to landmine accidents.

The study sample consisted of 240 people who live along Thai-Burmese border less than 1 kilometer in Pob Pra District and Tha Song Yang District at Tak Province.

The samples were chosen by 20% of population ratio and 95% of the reliability and used the stratified random sampling method. The data were collected by using interview schedules. The data obtained were statistically analyzed by using SPSS for Windows programme for the frequency, percentage, means, standard deviation. Chi-square were used to analyze the relation. T-test were used to analyze the different of means of risk behavior score. The results of the research were as follows:

1) The study samples consisted of people from many ethnic communities: Thai, Mong and Karen, had the average age of 21-40 -years old. 44.2% mostly uneducated, main occupation was agriculture, the average annual income 10,000-15,000 Baht, 44.9% had debt less than 5,000 Baht, 50% had been in the landmine area because of the need for food and collecting of other forest crops.

2) Concerning knowledge on minefields, 55% had low knowledge, 37% had fair knowledge and 8.3% had good knowledge about mines.

3) Risk behavior to the landmine accidents, 46.3% had fair and 38.3% had low risk behavior.

4) The factors effecting of risk behavior to landmine accident at the significant level 0.05 were: sex, age, marital status, number of family members, ethnic, education, family income, family expense and family debts.

5) The comparison of risk behavior to the landmine accident to the people who live in the risk area at the significant level 0.05 were: woman had lower risk than man, married had lower risk than single, uneducated people had higher risk than educated ones. Thai people had lower risk than Karen and Mong. Agricultural groups had higher risk than other occupations. The family members who had an experience with landmines had higher risk than that of a family who had no experience, and the one who had been to the landmine area had higher risk than the one who had never been to.